

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/15/2016
Identifikačné číslo spisu: 6014200265
Dátum vydania rozhodnutia: 28.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6014200265.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci navrhovateľky: K. Q., bytom A. II XXX/XX, M., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 - 10, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. decembra 2015, č.k. 21Sd/45/2014-64, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. decembra 2015, č.k. 21Sd/45/2014-64, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom zo 10. decembra 2015, č.k. 21Sd/45/2014-64, potvrdil rozhodnutie z 11. marca 2015, č. XXX XXX XXXX X, ktorým odporkyňa priznala navrhovateľke invalidný dôchodok od 6. júna 2014 podľa § 70 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že za invalidnú bola uznaná od 6. júna 2014 z dôvodu, že má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 55% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bol posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Banská Bystrica a výsledok jeho posúdenia je uvedený v Lekárskej správe z 12. februára 2015. Lekárska správa tvorí prílohu rozhodnutia. V ďalších dôvodoch odôvodnenia rozhodnutia odporkyňa podrobne zdôvodnila postup pri výpočte zvýšenej sumy invalidného dôchodku aplikujúc príslušné ustanovenia zákona o sociálnom poistení. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil aj rozhodnutie z 12. marca 2015, č. XXX XXX XXXX X, ktorým odporkyňa zrušila svoje rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok z 23. novembra 2013, č. XXX XXX XXXX a súčasne vyhovel opravnému prostriedky navrhovateľky v plnom rozsahu.

Krajský súd preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutia podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Konštatoval, že rozhodnutie z 23. novembra 2013, ktorým bola zamietnutá žiadosť navrhovateľky o priznanie invalidného dôchodku, pretože posudkovým lekárom sociálneho poistenia nebola pri konštatovanej 30% miere jej zníženej pracovnej schopnosti v porovnaní so zdravou fyzickou osobou uznaná za invalidnú bolo zrušené rozhodnutím odporkyne z 12. marca 2015 s tým, že po opätovnom posúdení zdravotného stavu bola uznaná invalidnou, preto bolo rozhodnuté o priznaní invalidného dôchodku. Za invalidnú bola navrhovateľka uznaná dňom 6. júna 2014 s 55% mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a splnila aj ďalšie zákonné predpoklady pre možnosť priznania invalidného dôchodku. Pred vznikom invalidity získala obdobie dôchodkového poistenia v rozsahu 40 rokov a 334 dní obdobia dôchodkového poistenia a nesplnila podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok ani jej nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

O invalidný dôchodok navrhovateľka požiadala žiadosťou z 12. novembra 2013 a dôchodok žiadala priznať od tohto dňa. Za účelom rozhodnutia o nej posudzoval jej zdravotný stav posudkový lekár pobočky Sociálnej poisťovne so sídlom v Lučenci. Z posudku z 12. novembra 2013 vychádzal okrem vlastného klinického vyšetrenia navrhovateľky, z výsledku hospitalizácie na internom oddelení z decembra 2013, z výsledku hospitalizácie na chirurgickej klinike z januára 2013, z opakovaných neurologických, psychiatrických a psychologických vyšetrení v priebehu roka 2013 a za rozhodujúce zdravotné postihnutie označil organický psychosyndróm, t.j. ochorenie nervového systému so zaradením pod kapitolu VI., oddiel A, pol. 1 písm. a/ prílohy č. k zákonu o sociálnom poistení a pokles jej pracovnej schopnosti vyjadril 30%. K rovnakému záveru dospel aj posudkový lekár sociálneho poistenia odporkyne, ktorý posúdil zdravotný stav žiadateľky na základe podaného opravného prostriedku dňa 20. februára 2014, keď popri vlastnom klinickom vyšetrení zhodnotil totožné lekárske nálezy ako prvoposudzovateľ i doplnené ortopedické a denzitometrické nálezy z roku 2013. V rámci preskúmovacieho konania požiadal krajský súd posudkového lekára o dodatočné posudkové vyhodnotenie odborných lekárskeho nálezy, ktoré navrhovateľka predložila na pojednávaní, a to psychiatrické, psychologické, interné, neurochirurgické, ortopedické vyšetrenia z priebehu roku 2014 a výsledok hospitalizácie na internom oddelení zo septembra 2014. Po ich zhodnotení došlo k zmene vysloveného posudkového záveru a od 6. júna 2014 bola navrhovateľka uznaná invalidnou s 55% mierou poklesu jej pracovnej schopnosti. Za jej rozhodujúce zdravotné postihnutie bolo označené ochorenie nervového systému, postihnutie mozgu jeho stredne ťažká forma so zaradením do kapitoly VI., oddiel A, písm. b/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení. Pre uvedené zdravotné postihnutie jej bol priznaný pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na hornej hranici možného percentuálneho rozpätia - 45% s navýšením o 10% pre pridružené zdravotné ťažkosti (najmä vysoký krvný tlak a vykonaná totálna endoprotéza ľavého bedrového kĺbu). Z posudku vyplýva, že psychiatrickým vyšetrením zo 6. júna 2014 bola preukázaná mierna progresia stavu pri organickom oslabení stredného stupňa, aj zmeny osobnosti so sociálnou rigiditou, afektívnou labilitou, impulzivitou, s anxiózne depresívnym prežívaním. Vzhľadom na zhoršenie stupňa jej mozgového postihnutia bol konštatovaný vznik invalidity.

Na základe vykonaného dokazovania dospel krajský súd k presvedčeniu, že záver o poklese pracovnej schopnosti navrhovateľky prijali posudkoví lekári na podklade potrebných odborných lekárskeho nálezy, ktoré zobrali do úvahy komplexne a bez rozporov. Ich posudkové hľadiská boli podrobne, vecne a logicky zdôvodnené v súlade s aktuálne zistenými a objektivizovanými zdravotnými ťažkosťami navrhovateľky, posudkovými a zákonnými kritériami a v rámci možností daných platnou právnou úpravou. Krajský súd nezistil žiadnu takú skutočnosť, ktorá by závery posudkových lekárov spochybnila, preto si ich osvojil a pri posudzovaní vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia z nich vychádzal. Námietku navrhovateľky týkajúcu sa nedostatočného percentuálneho zhodnotenia jej zníženej pracovnej schopnosti pri jej zdravotných ťažkostiach krajský súd nepovažoval za dôvodnú, pretože objektívne zistené zdravotné ťažkosti a stupeň ich závažnosti boli zohľadnené v maximálnom rozsahu, ktorý zákon pripúšťa.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP tak, že navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka odvolanie namietajúc jeho nezákonnosť z dôvodu, pre neúplné zistenie skutkového stavu veci potrebného na zistenie rozhodujúcich skutočností. Žiadala súd o opätovné prehodnotenie jej zdravotného stavu, pretože sú ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené. Uviedla, že vznikli ďalšie rozhodujúce skutočnosti, ktoré majú priamy vplyv na rozsudok krajského súdu v jeho napadnutej časti. Žiadala tak o opätovné prehodnotenie zdravotného stavu, ktorý sa stále zhoršuje a dňom 7. januára 2016 vyústil až do takej miery, že prekonal cievnú mozgovú príhodu, zhoršil sa jej zrak a je odkázaná na doprovod k lekárovi a na sústavnú opateru, čo priamo vyplýva aj z prepúšťacej správy z hospitalizácie a zo správ z odborných vyšetrení. V odvolaní ďalej uviedla, že v predchádzajúcom období stále apelovala na obmedzené schopnosti vykonávať akúkoľvek prácu. Od tých čias je v sústavnej liečbe odborníkov. V súvislosti so zdravotnými ťažkosťami žiadala o vypracovanie ďalších odborných posudkov a o prehodnotenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. K odvolaniu pripojila prepúšťaciu správu z neurologického oddelenia VŠNsP Lučenec n.o., kde bola hospitalizovaná od 7. januára 2016 do 13. januára 2016 a správu z vyšetrenia u oftalmológa z 21. septembra 2015.

3.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť z dôvodov uvedených v preskúmanom rozhodnutí. Pochybnosti navrhovateľky o tom, že jej zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, považovala odporkyňa za neodôvodnené, vyvolané len subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Uviedla, že pre rozhodnutie súdu bol rozhodujúci zdravotný stav v čase rozhodnutia odporkyne. Námietky uvádzané v odvolaní o zhoršení zdravotného stavu preto považovala za nedôvodné.

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 1, 2 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 71 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 zákona o sociálnom poistení poistenec je invalidný, ak pre

dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe

- lekárskych správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o priznaní invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 1 a nasledujúce o sociálnom poistení od 6. júna 2014 na základe 55% miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (45%+10%). Súčasne bolo predmetom konania aj preskúmanie rozhodnutia odporkyne o zrušení rozhodnutia (§ 112 zákona o sociálnom poistení) z 23. novembra 2013 o zamietnutí žiadosti o priznanie invalidného dôchodku.

Z obsahu pripojených spisov bolo preukázateľne zistené, že žiadateľka o invalidný dôchodok bola nepravidelne liečená na vysoký tlak. V novembri 2012 prekonala netypické mozgové krvácanie s diskretným oslabením ľavých končatín. V januári 2013, po predchádzajúcej hospitalizácii na internom oddelení v novembri 2012, bola opäť hospitalizovaná na neurologickom oddelení, kedy bolo vykonané operačné riešenie rozšírenie ľavej vnútornej krčnice. Pooperačný priebeh bol bez komplikácií. Kontrolné CT mozgu potvrdil primeraný pooperačný nález a hemoragické ložisko. Rozhodujúce zdravotné postihnutie bolo preto v roku 2013 (na základe žiadosti z 12. novembra 2013), po posúdení zdravotného stavu žiadateľky o invalidný dôchodok zaradené do kapitoly VI oddiel A položka 1 písmeno a/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení a bola určená 30% miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Navrhovateľka sa s posúdením zdravotného stavu nestotožnila proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok podala odvolanie. V odvolacom konaní bola pre rozhodujúce zdravotné postihnutie zhodne určená 30% miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

V súdnom konaní kontrolné psychologické vyšetrenie dňa 6. júna 2014 dokumentovalo zhoršenie organického psychosyndrómu posudzovanej žiadateľky. Vzhľadom na preukázané organické zmeny s preukázaným zhoršením posudková lekárka sociálneho poistenia odporkyne, vysunuté pracovisko v Banskej Bystrici dňa 12. februára 2015 (zhodne aj posudková lekárska sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Lučenec, dňa 13. augusta 2015 a opäť aj posudková lekárka sociálneho poistenia odporkyne, vysunuté pracovisko v Banskej Bystrici dňa 30. septembra 2015) na požiadanie krajského súdu o prehodnotenie posúdenia zdravotného stavu na základe novo predložených lekárskeho správ z odborných vyšetrení rozhodla o zaradení rozhodujúceho zdravotného postihnutia do kapitoly A položka 1 písm. b/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení (stredne ťažké formy) a pre toto ochorenie určila

45% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 6. júna 2014. V percentuálnom zvýšení o 10% podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení zohľadnila ostatné somatické ochorenia (nakoľko samostatne nedosahujú vyššie percento) pri opakovanej axelerovanej hypertenzii, so zohľadnením aj vykonania TEP v ľavom bedrovom kĺbe, pri stabilizovanom neurologickom a neurochirurgickom náleze a cukrovka 2. typu, ktorá je na diéte bez pravidelného sledovania.

Rozhodnutím z 11. marca 2015, č. XXX XXX XXXX X, odporkyňa priznala navrhovateľke invalidný dôchodok od 6. júna 2014 podľa § 70 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

Medzi účastníkmi v podstate nebolo sporné posúdenie rozhodujúceho zdravotného postihnutia a nebolo sporné ani určenie percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre najťažšiu chorobu kapitola VI oddiel A položka 1 písm. b/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení od 6. júna 2014 . Navrhovateľka v podanom odvolaní žiadala o posúdenie zdravotného stavu na základe novo predložených správ z odborných vyšetrení - hlavne z hospitalizácie na neurologickom oddelení od 7. januára 2016 do 13. januára 2016.

Z rozsiahleho vykonaného dokazovania vyplýva, že navrhovateľka je invalidná podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení od 6. júna 2014 po objektívnom zistení stupňa poškodenia nervového systému mozgu, ktoré bolo vyvolané mozgovým intracerebrálnym krvácaním s potvrdeným organickým psychosyndrómom. Pre rozhodujúce zdravotné postihnutie jej bola určená 45% miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (kapitola VI. oddiel A položka 1 písm. b/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení) zo zákonného percentuálneho rozpätia 35-45%. Podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení bola miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zvýšená najviac o 10%.

Proti rozsudku krajského súdu č.k. 21Sd/45/2014-64 zo dňa 10. decembra 2015, ktoré bolo účastníkom konania doručené 13. januára 2016 podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom poukázala na zhoršený zdravotný stav, pre ktorý bola v januári 2016, pred doručením rozsudku krajského súdu, hospitalizovaná.

V prejednávanej veci nemohol odvolací súd odhliadnuť od prijatých správ posudkových lekárov sociálneho poistenia, ktorí sa k predloženým správam z odborných vyšetrení navrhovateľky vrátane prepúšťacích správ z hospitalizácií vyjadrovali za obdobie rokov 2013 až 2015, pred rozhodnutím krajského súdu o opravnom prostriedku proti neprávoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu a konštatovali, že navrhovateľke patrí invalidný dôchodok od 6. júna 2014.

Pokiaľ v podanom odvolaní navrhovateľka poukázala na pokračujúce zdravotné ťažkosti, pre ktoré bola v januári 2016, po rozhodnutí krajského súdu a po podanom odvolaní, opäť hospitalizovaná, odvolací súd poznamenáva, že navrhovateľka si na základe prepúšťacej správy z januára 2016 a na základe prípadných ďalších nových správ z odborných vyšetrení môže podať žiadosť o zvýšenie invalidného dôchodku.

Vzhľadom na uvedené dôvody, odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219 ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP potvrdil.

Rozhodnutie krajského súdu vo výrokovej časti, v ktorej potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 12. marca 2015, ktorým podľa § 112 zákona o sociálnom poistení odporkyňa zrušila rozhodnutie č. XXX XXX XXXX z 23. novembra 2013 o zamietnutí žiadosti o priznanie invalidného dôchodku a súčasne vyhovel v celom rozsahu jej opravnému prostriedku, navrhovateľka odvolaním nenapadla.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1

a s § 246c ods. 1 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP, lebo navrhovateľka nebola v konaní úspešná a odporkyni náhrada trov konania zo zákona nepatrí.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.